

ຂ່າວໃບລາມ

ໂຄງການປົກປັກຮັກສາໜັງສືໃບລາມລາວ ການຮ່ວມມືລາວ-ເຢຍຮະມັນ ພຶທີ VI ສະບັບທີ 13* ກຸມພາ 1998
PRESERVATION OF LAO MANUSCRIPTS PROGRAMME LAO-GERMAN COOPERATION

ພາດຊຽງດີມ ທາດຫລັກແມ່ອງຊາວເມືອງສີງ
ພ້າງຊັບໃນທ້າຍສັດຕະວັດທີ 18 ໃນຂະເຫມອອງເຈົ້າພ້າຍາເມືອງສີງ

ພັບສາແຫ່ງເມືອງສີງ

ເມືອງສີງ ເປັນເມືອງທີ່ມີປະຫວັດອັນຍາວນານ ໂດຍເລີ່ມ
ຈາກເຈົ້າພ້າແຕກນ້ອຍ, ເຈົ້າອິງຄໍາ ປົກຄອງແບບກະສັດ, ເປັນເມືອງ
ທີ່ມີໝາຍເຊີນເຜົ່າ ການນັບຖືແຕກເຕັງກັນ, ນັບຖືສາສະໜາ ພຸດ
ສວນຫລາຍແມ່ນເຜົ່າໄຕລີ້ ແນະ ເຜົ່າໄຕເຫັນນີ້ອ. ສະເພາະເຜົ່າ
ໄຕເຫັນນີ້ອັນນັ້ນ ມີ 5 ບ້ານ ພວກເຂົາເຈົ້າເຫັນນີ້ມີຍຂຽນໜັງສືທໍາລີ້
ແລະ ໂຕລົງໃສ່ພັບສາ ແລ້ວເອົາໄປທານໄວ້ວັດ ໃນຍາມເຮັດບຸນ
ມະຫາປາງ ຫລືບຸນພະເວດ. ມອກນັ້ນກໍມີຍຂຽນໜັງສືໃສ່ພັບສາ
ທົວໃຫຍ່ ຂະຫນາດ 30×45 ຊມ ເຜື່ອບັນຈຸເນື້ອເລື່ອງຕ່າງໆ
ແລ້ວເກັບຮັກສາໄວ້ໃນເຮືອນ ເພີ່ມກອອງເອກມາຫດໃນຍາມ
ເຮັດບຸນສິນກິນຫານ ເພື່ອເປັນສິຮີມຸງຄຸນ. ແຮງ

ເຊື່ອງອ່ານ

- ນໍາຮອຍແດນພັບສາ
- ລ່ອງນ້ຳຫາ ຜ່າແດນນາແລ
- ການເຄື່ອນໄຫວຢູ່ແຂວງ
ຫລວງນ້ຳຫາ ...
- 3 ລ້ານກວ່າກີບ ຈຸດແຫ່ງການ
ເລີ່ມຕົ້ນ ...
- ທົວທຳນ້າໂຄງການ ພ້ອມຄະບະ ...
- ມະລາດສາຍພິ້ນ ...

ການຕັ້ງຖືຄໍາຜົນເມືອງສຶກສາທຳມະນຸຍາທຳການສໍາຫລວດ
ອອງພະນັນ ວັດຄອນໃຈສີວິໄລ ເມືອງສຶກ

ຊາວເມືອງສຶກ ຍັງມີສັດທາອັນແຮງ
ກໍາ ໃນການກິນທານ ແລະ ຮັກສາຮິດຄອງ
ປະເພນີໄດ້ດີ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການນຸ່ງກີ
ຂອງຜົນອອງບັນດາຜົ່າ ເຊົາເຈົ້າມີຄວາມ
ເອກອ້າງທະນິງໃຈ ກັບເຄື່ອງເອົ້າ (ຢ້ອງ)
ປະຈຳຜົ່າ ຍາມໃດກໍນຸ່ງກີຢູ່ຕະຫລອດ ພວກຜົ່ນ
ນີຍົມເຄື່ອງເອົ້າ ທີ່ຮັດດ້ວຍມີຕົນໂຮງ.

ການເດີນທາງໄປສໍາຫລວດໜັງສື
ໃບລານຢູ່ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ ຂອງຄະນະ
ສໍາຫລວດ ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ 3-9-97 ຝ່າປະຕິງ
ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ ກໍໄດ້ຮັບການຕ້ອນຮັບ
ຈາກທ່ານຢົງວາລີ ຄະນະ ຜັກແຂວງ ຫຼັງເປັນ
ຫົວໜ້າຜະແນກກະແໜລົງຂ່າວ ແລະ ວັດທະ
ນະທຳແຂວງ ຜ້ອມດ້ວຍ ທ່ານແສງຫອງ
ແລະ ທ່ານພອນສະຫວັດ ເປັນຢ່າງດີ. ໃນວັນທີ
4-9-97 ຄະນະພວກເຮົາ ໄດ້ປຶກສາຫາລືກັບ
ທາງຜະແນກວັດທະນະທຳແຂວງ ເພື່ອເລືອກ
ເຊົາເມືອງສຶກ ເປັນເມືອງທຳອິດໃນການ
ເລີ່ມຕົ້ນສໍາຫລວດ ຫຼັງນີ້ກໍຍ້ອນວ່າ ເມືອງສຶກ
ເປັນເມືອງທີ່ມີໜັງສືຫລາຍກວ່າຫມູ່ ຫລັງຈາກ
ນັ້ນ ທ່ານຢົງວາລີ ແລະ ທ່ານແສງຫອງ

ກໍໄດ້ນຳພາຄະນະພວກເຮົາ ເດີນທາງ
ໄປເມືອງສຶກ ເພື່ອປຶກສາຫາລືວຽກງານ
ລະອຽດ ຮ່ວມກັບທ່ານໄທ່ມຳຄໍາ ຮອງ
ເຈົ້າເມືອງສຶກ ແລະທ່າການເປີດຜິທີ
ສໍາຫລວດຕົວຈິງຢູ່ທີ່ວັດຊຽງໃຈ ໃນວັນທີ
6-9-97 ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ຮອງ
ເຈົ້າເມືອງ, ວັດທະນະທຳເມືອງ, ແນວໂຮມ
ເມືອງ ຜ້ອມດ້ວຍຜໍແມ່ນເຖົ່າແກ່ປະຊາຊົນ
ບ້ານຊຽງໃຈ ແລະ ບ້ານໄກ້ຄຽງ ຈຳນວນ
160 ຄືນ; ການສໍາຫລວດ ຢູ່ເມືອງສຶກໃນ
ເທື່ອນີ້ ແມ່ນຮັດໄດ້ 17 ຫຼົວວັດ ໃຊ້ເວລາ
56 ວັນ ມີໜັງສືຜູກໃບລານ ແລະ ຜັບສາ
ຫຼັງທີມີດທີ່ສໍາຫລວດໄດ້ 8.087 ຜູກ.

ດິນແດນຫອນນີ້ ຍັງມີອຸ່ນເຂົ້າອຸປາ ແລະ ທຳມະຊາດທີ່ອຸດົມ
ສົມບູນ ຜ້ອມດ້ວຍສະການວັດຖຸຮານອັນສໍາຄັນຫລາຍແຫ່ງ ເຊັ່ນ:
ທາດຫລວງຊຽງຕົມ (ທາດບັນຈຸກະຖຸກໍາໆຫອຍພະພຸດທະເຈົ້າ), ທາດຫົນພູ
ແລະ ອື່ນໆ. ນອກນັ້ນ ຍັງມີຫ່າງສະແດງເຄື່ອງປັ້ນດິນຜົ່າ ເຄື່ອງໃຊ້ສອຍ
ຕ່າງໆ ຂອງບັນດາຜົ່າສະເຫມຸຽຮານ ຊຶ່ງເປັນຫີ່ຕື່ນຕາຕື່ນໃຈ ແກ່ຜູ້ທີ່
ໄປພິບເຫັນ.

ຄໍາສີງ ວົງສະຫວ່າງ

ທ່ານຕາມານໃຈແສງ ຫົວໜ້າວັດທະນະທຳເມືອງສຶກ
ກໍາວັງຕາມາຍຊື່ເວົ້າໃສ່ພັບສາ ທີ່ເປັນໄຕເລີກຂອງເດືອນໄຕເຕີມ

□ ບົ້າໂຄຍແດນພັບສາ

ໂດຍ : ຈັນສະຫມຸດ ທີ່ລະກູນ

ດິນແດນອັນເບັນທີ່ຮາບພຽງ ກວ້າງສຸດສາຍຕາ ມີຜູ້ຜາສູງຂຽວອ້ອມ ຈອດ ເມື່ອສັງເກດແລ້ວ ໜ້າມືອນກັບ ອ່າງນ້ຳຫນໍວຍຫນິ່ງແຕ່ສະໄຫມດຶກ ດໍາບັນ ປັດຈຸບັນນີ້ແຫ່ງ ຂາດແລ້ວ ແລະເຫຼືອ ພຽງນ້ຳຫ້ວຍນ້ອຍ ທີ່ໄຫລຈາກສາຍຝູ ເຂົ້າຫາທ້ອງອ່າງ ອັນກວ້າງຂວາງແຫ່ງ ນັ້ນ ຄືນທັງຫລາຍ ໄດ້ ໃສ່ຊື່ດິນແດນຕອນ ນີ້ວ່າ: "ນັກຂະລະສິງ ຫາກຸ່ສັນສະເຈລະ ຈາທານີ່ວຽງໃຈ ສິງຫາລາຊະຫານີ່" ມາເຖິງຍຸກນີ້ ກ່າວຮົກ ຊື່ແບບງ່າຍວ່າ "ເມືອງສິງ" ທີ່ມີ ປະຫວັດສາດອັນຍາວນານ.

ໃນວິຖີຊື່ວິດຂອງຊາວເຜົ້າລື້ ແລະ ໄຕເຫັນນື້ອແຫ່ງເມືອງສິງ ຕິດຜັນຢູ່ກັບ

ຮິດຄອງປະເພນີ ກົກໜ່າລໍ່ຫລອມທາງ ດ້ານຈົດໃຈດ້ວຍສາສະຫນາຜຸດ ໂດຍ ສະເພາະຜະທຳຄຳສົ່ງສອນ ທີ່ກົກ ບັນທຶກໄວ້ໃນພັບສາ ໄດ້ກາຍເປັນສິ່ງ ທີ່ເອົາເຄົາລົບບຸ້ຊາ ແລະ ມີບົດບາດ ໃນຊີວິດວັດທະນະທຳຂອງເອົາເຈົ້າ.

ກ້າຫາກທ່ານໄດ້ມີໂອກາດໄປຢ້ຽມ ຢ່າມເຮືອນຊ້າວເມືອງສິງ ໂດຍສະເພາະ ຜູ້ເຄີຍບວດເປັນໄມ່ເປັນຫນານ ຈະປະກິດ ເຫັນພັບສາທີ່ສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍສັດຫາ ອັນແຮງກ້າຂອງເອົາເຈົ້າເອງ ຫ້ອຍໄວ້

ຕາມຝາ, ຕາມຫັ້ງ ຫລື ຕາມຂີ່ເຮືອນ ບາງເຮືອນມີເຖິງ 30-40 ທີ່ວ.

ພັບສາທີ່ກີໄດ້ວ່າເກົ່າແນ່ງທີ່ສຸດ ມີອາຍຸ 244 ປີ ມີຊື່ວ່າ "ອາລິງຕາມາ" ບັນທຶກດ້ວຍຕົວໜັງສີລິກ (ໜັງສີ ໄຕເຫັນນີ້) ເນື້ອນເວົ້າເຖິງພະໄຟທີ່ສັດ

(ຊາດິກ) ປັດຈຸບັນ ກົກຮັກສາໄວ້ເຮືອນ ຂອງຫນານກົດແສງ ບັນນັ້ນແກ້ວຫລວງ ເປັນມະດີກທາງຜູມ ບັນຍາ ທີ່ຕົກຫອດ ຈາກຕະກົນມາຫຼາຍ ເຊັ່ນຄືນແລ້ວ ລົງເວົ້າ ວ່າ: ສ້າລັບຕະກົນ ຂອງພວກເຮົາ ກົງວ່າ ພັບສານີ່ ເປັນເຄື່ອງ ຄ້າຂອງຄຸນ, ຊ່ວຍ ປົກປ້ອງອັນຕະລາຍ

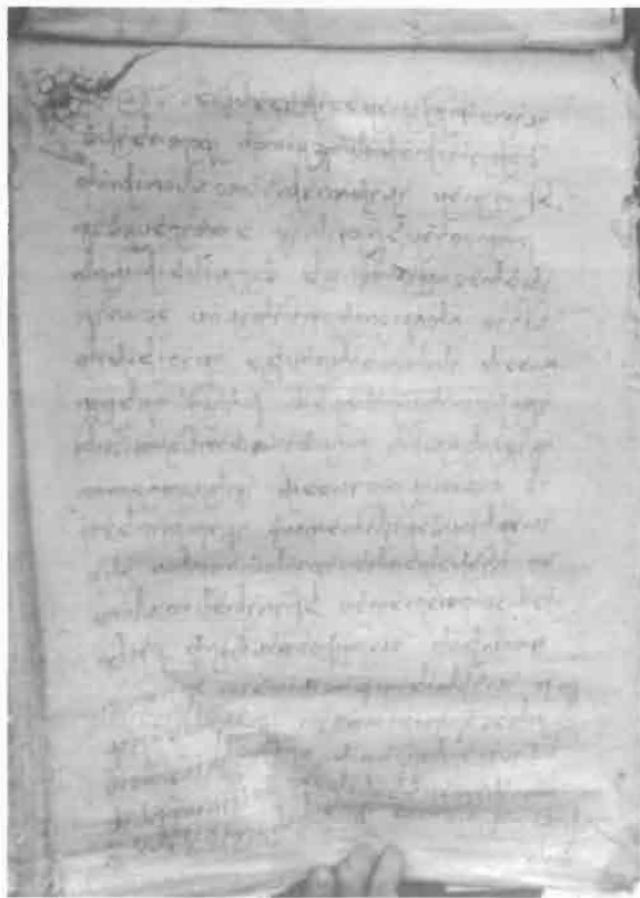
ທັງປວງ ເວລາມີບຸນປະເພນີຕ່າງໆ ກ່າວີ່ອອກມາໃຊ້ ແຕ່ກ່ັບຄືດວ່າ ມັນຊີ ກາຍເປັນມະດີກທີ່ມີຄ່າຂອງຊາດ ດອກ ຈິນກະທັງໄລງ່ການປົກປັກຮັກສາ ໜັງສີໃບລານມາຮອດແລ້ວ ຜູ້ອ້າ

◀ ມັນອືນດວງ ເຕົ້າອອງ
ຜັນຫາ 30 ກົດເທື່ອ

ແນານໃຈກົດແສງ
(ຊ້າຍ) ແລະ
ມັນອືນດວງ
ສ່ວນອ່ານຫມັງສີ
ຫ່ານອງໄກເຕີມືອ
ໃນໂອກາດ
ສາຂະດາຈານ
ດອ. ຂາອັນ
ຢັ້ງຢາມເມືອງສິງ.

“ພັບສາ ອາລົງດາມາ” ອາຍຸ 244 ຢີ ປັດຈຸບັນຮັກສາໄວ້
ທີ່ເຄືອນຫມານກິດແຫງ່ງ.

ກໍເອົາອອກມາໃຫ້ເຝື່ນຂຶ້ນປັນຊີ ແລະ ທຳ
ຄວາມສະອາດ ມັນເຮັດໃຫ້ຮູ້ສຶກວ່າ ຜູ້ຂ້າ
ມີຜັດຍູ່ໃນນີ້ ປັດນີ້ ເຮັດໃຫ້ຜູ້ຂ້າຫວັງແຕ່
ທລາຍກວ່າເກົ່າ ແລະ ຈະເກັບໄວ້ບ່ອນທີ່
ປອດໄພ.

ພານຈາກການສໍາຫລວດຜົບວ່າ ພັບສາ
ເມືອງສີງ ແຕກຕ່າງຈາກພັບສາແຫງ່ງອື່ນ
ມີລັກສະນະເປັນຫົວໃຫຍ່ທຳນາ, ມີຄວາມຍາວ
40-50 ຊມ, ກວ້າງ 35-40 ຊມ ໂດຍສະເພາະ
ພັບສາຊາວໄຕເຫັນນີ້ອ ຫລັງປົກຈະເຮັດດ້ວຍ
ແພໄທມີມີລວດລາຍງົດງາມ, ເວລາຂຽນ
ຜູ້ຂຽນຈະໃຊ້ບີປາ. ບີຄວາຍ ມາປະສົມກັບ
ຂຶ້ນໜີ່ນໍ້າ ແລະ ນ້ຳມັນຍາງ ກາຍເປັນນ້ຳມີກ
ຂຽນທີ່ມີຄຸນນະພາບ ລົບອອກຍາກ ສ່ວນພັບສາ
ທີ່ເຮັດມາຈາກເຈັຍສານັ້ນ ກໍ່ຫາໄດ້ຕາມ
ຕົ້ນສາ ຂຶ້ງມີຢູ່ທົ່ວໄປຕາມເມືອງສີງ ຫລັງຈາກ
ໄດ້ເປັນເຈັຍແລ້ວ ກໍ່ເອົານ້ຳມັນຍາງມາຫາອີກ

ເຫື່ອຫນຶ່ງ ເຈັຍສາຈະແຂງ ແລະ ມີຄວາມທີນທານ. ຖ້າຫາກ
ເປັນພັບສາທີ່ຢູ່ເຮືອນ ເນື້ອໃນສ່ວນໃຫຍ່ຈະເປັນໂທຣາສາດ,
ໄສຍະສາດ, ຕໍາລາຢາ, ເວດມິນກົນຄາກາ, ປະຕິທິນຂອງເຜົ່າ.
ປະເພດວັນນະຄະດີກໍາມີອັບລື້ໄລ໌ຜິ, ອັບລື້ສ່ວວຜິ-ອັບລື້ສ່ວຄົນ,
ອັບລື້ອາລອງລົ້ນກໍານົມ, ອັບລື້ສາມລຳ, ອັບລື້ສອນໂລກ,
ກອນສານໃສ່ສາວ, ຜິມສ້າງໂລກຕ່າງໆ.

ສໍາລັບໜັງສີປະເພດໂທຣາສາດ, ເວດມິນກົນຄາກາ,
ປະຕິທິນຂອງເຜົ່າຈະນຳໃຊ້ໃນໂອກາດຖຸລົກຖຸຍາມ ຊະຕາ
ຮາສີຂອງຜູ້ຈະສ້າງຄອບຄົວໃຫມ່. ໜັງສີເວດມິນມີໄວ້
ເຝື່ອປ້ອງກັນຄວາມຊົ່ວຮ້າຍ ຫລືຜວກຜິປີສາດ, ຊ່ວຍຄຸ້ມຄອງ
ຄົນໃນເຮືອນໃຫ້ຢູ່ເຢັ້ນເປັນສຸກ, ສໍາລັບປະເພດວັນນະຄະດີຕ່າງໆ
ເຊົາເຈົ້າຈະນຳໃຊ້ໃນງານປະເພນີກົນທານຫາຜູ້ລ່ວງລັບ
ໄປແລ້ວ, ບຸນບວດລູກແກ້ວ ແລະ ວັນເຮືອນດີ, ສ່ວນພັບສາ
ຢູ່ໃນວັດ ເນື້ອໃນສ່ວນທລາຍຈະບັນຈຸຄໍາສົ່ງສອນຂອງພະພັດ
ທະເຈົ້າ. ຕໍານານ, ນິຫານພຸດທະປະຫວັດຕ່າງໆ ສ່ວນທລາຍ
ນຳໃຊ້ໃນບຸນອອກຜັນສາ, ເຮົ້າຜັນສາ, ບຸນທໍາທານ ແລະ
ບຸນພະເວດ ຖະລຸງ.

ນອກນັ້ນ ຄະນະສໍາຫລວດປົກປັກຮັກສາໜັງສີໃນລານ
ຍັງຜົບເຫັນ ເອກະສານທີ່ສໍາຄັນ ມີຊື່ເອັ້ນແປກ່ງ ເຊັ່ນ:
“ງູຫລວງອິນນາງ” “ບົວຜັນກາບ” “ອາລອງຢົງດາວ”
“ນ້ຳນ້ອຍຢ່າໃບບົວ” “ແສງປີ” “ນະຄອນໄຕເຕີລ້າ”

ການເຫດຜະວັດ ດ້ວຍພັບສາ ວັດນ້ຳແກ້ວຫລວງ ເມືອງສີງ

"ມະຫາລາດສາຍເຜີນ" "ມະທີຮອງຂວັບ" "ຈຸ່ງຈົກທຳມາຫລາຍ" (ອູຊີກ), "ຫົມຂັບເຈົ້າແມ່ງຄານ"" "ຫົມຂັບເຈົ້າທີ່ລົ້ນກໍານຳ" "ຊັບພ້າ 16 ຕົງ" (ຮູບແຕ່ມ) ແລະ ເລື່ອງອື່ນໆ.

ຕາມການສ້າງລວດໃນເດືອນຕຸລາ 1997 ຜ່ານມາ ພົບເຫັນຜັບສາຖາງ 5012 ຫົວ ແລະ ຫັນງສີໃບລານ 3075 ຜູກ ໃນນີ້ຜັບສາ 144 ຫົວ ແມ່ນເປັນຂອງຊາວບ້ານ ເອົາເຈົ້າ ໄດ້ເຫັນຄວາມສໍາຄັນ ມາຂຶ້ນບັນຊີຮ່ວມກັບທາງວັດ.

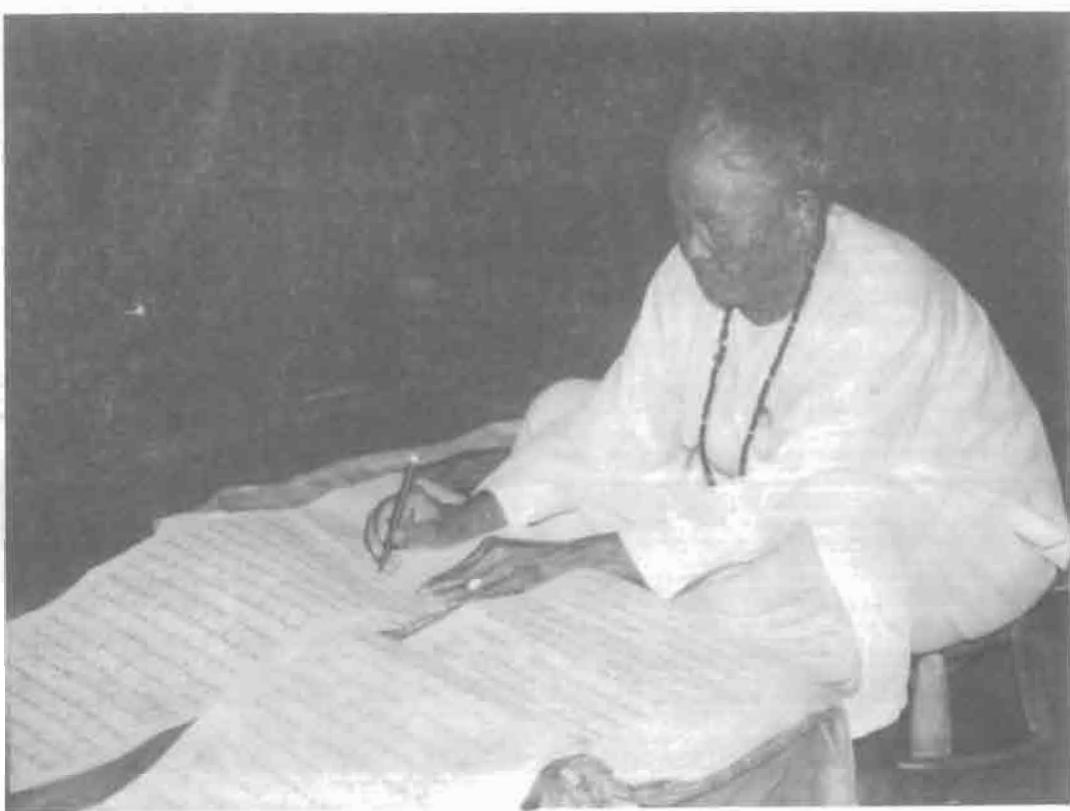
ຍ້ອນການເຊື່ອກິທີ່ວ່າ "ການສ້າງຜັບສາ, ການສ້າງຫັນງສີທ່າ ເປັນການສ້າງບຸນທີ່ຢື່ງໃຫຍ່, ການທານຫັນງສີທ່າໃຫ້ແກ່ວັດ ເປັນການທານທີ່ຢື່ງໃຫຍ່" ບວກໄສກັບການຮັກສາປະເພນີໄວ້ຢ່າງໜັນຄົງຂອງຜົ່າລື້ ແລະ ໄຕໝນືອ ເມືອງສີງໃນປັດຈຸບັນ ຈຶ່ງຍັງຄົງສີບທອດວັດທະນະທ່າໃນການຂຽນ, ການ

ອ່ານ ແລະ ການນຳໃຊ້ຜັບສາຢ່າງຕໍ່ເນື້ອງ ຫລາຍຄົນກາຍເປັນຕູ້ຄໍາຜິແຫ່ງຜັບສາ ສາມາດ ອຽນ, ອ່ານ ແລະ ສິດສອນໃຫ້ພະສິງສາມະເນັນເຊັ່ນ: ລູ່ຫານານກົດແສງ, ຜໍ່ເຖົາໂຫຼິນດວງ, ລູ່ໂຫຼິນໃຈຫລວງ ແລະ ຜູ້ອື່ນໆ ຜິສະດແມ່ເຖົາແສງຈ້ອຍ ອາຍຸ 82 ປີ ອົນຜົ່າໄຕໝນືອ ເປັນຜູ້ຢື່ງແບບຢ່າງຂອງລູ່ຫາລານ ທີ່ມີຄວາມສາມາດຂຽນໄຕລິກ ແລະ ອ່ານໄດ້ຢ່າງຄ່ອງແຄ້ວ ແມ່ເຖົາເວົ້າເຖິງການອຸທິດຕົນໃຫ້ແກ່ການສ້າງຜັບສາ ຢ່າງຍື່ມແຍ້ມ "ແມ່ເຖົາມີຄວາມສິນໃຈ ແລະ ຮ່າຮຽນນຳຜົວມາແຕ່ອາຍຸໄດ້ 40 ປີ ຕອນນີ້ກ່ອຽນໄດ້ 6 ຫົວແລ້ວ ສ່ວນຫຼາຍຊື້ຂຽນກ່ຽວກັບມູນລະນີພານ ທີ່ໃຊ້ອ່ານໃນເວລາເອົ້າຜົນສາ ບາງສ່ວນກ່າທານໃຫ້ວັດ, ບາງສ່ວນກ່າຕັບມັງຽນໄວເປັນມູນ ແຕ່ເວລາທີ່ຄົນມາຍືມກໍໃຫ້ເອົາຍືມ ກີວ່າເປັນການໄດ້ບຸນ

ຢ່າງໜຶ່ງ. ແຫ່ງຊົງແລ້ວກ່າຍກອຽນໄວ້. ເມື່ອເວລາທີ່ແມ່ເຖົາຕາຍໄປລູກຫລານຊື່ໄດ້ເອົາຜັບສານີ້ທານຫາກີວ່າເປັນການສ້າງກຸສິນຂັນຍື່ງໃຫຍ່ໃນຊາດໜ້າ, ດຽວນີ້ອາຍຸກ່າຍແລ້ວແຕ່ກ່ຽວຂ່ຽງຂຽນຢູ່ ແນະວ່າຫລາຍໜົນທີ່ຮູ້ຈັກກໍມາອໍຮອງ ແມ່ເຖົາກ່ອຽນໃຫ້ຈ້າ ບໍ່ໄດ້ເອົາເຖິງ".

ດ້ວຍກຸສິນຜົນບຸນ ໄດ້ຮັດໃຫ້ໂຄງການປົກປັກຮັກຫັນງສີໃບລານ ມີໂຄກາດຮ່ວມສ້າງລວດ ແລະ ເກັບມັງຽນຜັບສາ ໂດຍການຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ຮ່ວມມືຢ່າງຈິງ ໃຈຈາກຜູ້ຊົງຄຸນວຸດທິ, ວັດທະນະທ່າເມືອງ ອ້ານາດການປົກຄອງເມືອງສີງ ນັບວ່າເປັນການສ້າງບຸນອັນຢື່ງໃຫຍ່ຮ່ວມກັນ ກຸສິນຜົນບຸນຄັ້ງນີ້ ຈະບັນດານໃຫ້ວັດທະນະທ່າຜັບສາໃນດິນແດນເມືອງສີງ ຍັງຄົງມີຊີວິດຊີວ໏າ ຢູ່ຄູ່ກັບຊາວເມືອງສີງ ແລະ ຊາວລາວ ພະໜລອດໄປ. *

ແມ່ເຖົາແສງຈ້ອຍ
ຜູ້ຍັງຄົງເຫັນ
ປະເມີນການສ້າງຜັບສາ
ດ້ວຍສັກຫາອັນແຮງກ້າ
ຕະຫລອດເວລາ
40 ກວ່າມີ

ລ່ອງນ້ຳຫາ ຕ່າແດນນາແວ

ໂດຍ : ສ. ວິໄສສະຫວັງ

ເມືອງນາແລເປັນເມືອງທີ່ມີ ທີ່ຂຶ້ນ ກັບແຂວງຫລວງນ້ຳຫາ ແລະ ເປັນເມືອງ ວິລະຊຸມ ຕັ້ງຢູ່ທ່າງຈາກເທສະບານແຂວງ ລົງມາທາງໃຕ້ ປະມານ 73 ກິໂລແມັດ, ເປັນເມືອງພູດອຍ ບໍ່ມີເສັ້ນທາງເດີນລົດ ທີ່ສະດວກປານໃດ, ອາໄສສາຍນ້ຳຫາ ໃຊ້ເຮືອ ເປັນພາຫະນະໃນການຄົມນາຄົມ ແລະ ລໍາ ລຽງສິນຄ້າເຊົ້າສູ່ຕົວເມືອງ. ສາຍນ້ຳຫາ ເປັນສາຍນ້ຳຫາທຳມະຊາດ ທີ່ອົດສົມບູນ ຢູ່ຕາມແຄມນ້ຳ ກໍມີປ່າດົງທີ່ຂຽວງາມ ທະຫລອດປີ ແລະ ມີສັດປ່າຫລາຍຊະນິດ ອາໄສຢູ່, ລໍານ້າຍັງມີແກ້ງ ມີຄອນ ຫລາຍ ສົມຄວນ ການເຕີນເຮືອຕ້ອງແມ່ນຜູ້ທີ່ມີ ຄວາມຊຳນານທີ່ສຸດ ຈຶ່ງສາມາດປັບຄັບເຮືອ ໃປຸດ.

ການເຕີນທາງລ່ອງນ້ຳຫາ
ນຸ່ງໝາກສູ່ເມືອງນາແວ

ການຈານໃນລາຍ
ນຸ່ງໝາກເລົາ ເມືອງນາແວ

ອາຊີບຕົ້ນຕ້ອງປະຊາຊົນໃນເຂດນີ້ ແມ່ນເຮັດໄຮ່ຫມູນຮົນ ຮອງລົງມາແມ່ນ ລົງສັດ ແລະ ຫາປາ ການດໍາລົງຊີວິດ ແມ່ນຮົນງ່າຍ ແບບໜໍາມະຊາດ. ພວກເຂົາ ເຈົ້າມີຄວາມສະຫງົບສຸກທາງສັງຄົມ ທຶງວ່າ ຈະມີຫລາຍເຜົ່າປະປົນກັນຢູ່ ແຕ່ກໍເປັນ ເອກະພາບກັນຕໍ່ຫ້ວຍນ້ຳວັງປາ ບ່ອນທໍາມາ ຫາກິນ. ຢູ່ລຽບຕາມສາຍນ້ຳຫາ ສ່ວນຫລາຍ ແມ່ນເຜົ່າລື້ ມີວັດເກືອບທຸກບ້ານ ທ່າງດ້ານ ວັດທະນະທໍານັນ ພວກເຂົາເຈົ້າຍັງປົກປັກ ອັກສາໄດ້ດີ ຍັງສືບຮອຍຕາ ຍັງວາຮອຍປູ່ ບໍ່ມີຫຍຸງປ່ຽນແປງຫລາຍ. ການກິນຫານ ກ່າຍັງເຮັດໄດ້ດີ ກາບຈານ ຫລື ການຮົນ ຫນັງສີທຳໃສ່ໃນລາຍ ເຜື່ອເປັນການສືບ ສາສະຫນາ ຫລືເປັນທຳມະຫານນັ້ນ ຍັງນີ້ຍືມຂຽນກັນຫລາຍ ໂດຍສະເພາະ

ແມ່ນຜູ້ທີ່ເຄີຍເປັນຫນານ (ອາຈານ) ມາກອນ ການສ້າງຫລິການທານທໍານັ້ນ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນ ປິພພານະສຸດ, ມະຫາມຸລືພິພພານ, ກົມມະ ວາຈາ ແລະ ພະແກ້ວດອຍຕີ່າ ເຊົາເຈົ້າມີຄວາມ ເຊື່ອວ່າ ທໍາຈຳນວນນີ້ ສ້າງແລ້ວໄດ້ບຸນ ຫລືອຸທິດ ໄປຫາຜູ້ຕາຍ ໂດຍສະເພາະທໍາກັມມະວາຈາ ເພີ່ນນີ້ຢືນເຮັດກັບໃສ່ (ຫນີບໃສ່ໄມປະກັບ) ເຮັດໃຫ້ ທໍາມີສະພາບດີກວ່າຫມຸ່ ຍ້ອນເຊື່ອວ່າ ສ້າງແລ້ວ ຈະຫວິດກຳຫວິດວຸນ ສ່ວນທໍາອື່ນໆ ເພີ່ນກໍສ້າງ ໄວ້ຄືກັນ ແຕ່ບໍ່ຫລາຍ.

ໜ່າຍສໍາຫລວດຂອງພວກເຮົາ ໄດ້ມີ ໂອກາດໄປຢັ້ງຍໍາ ແລະ ໄດ້ທໍາການສໍາຫລວດ ຢູ່ບ້ານນາແລ ໃນວັນທີ 14-11-97 ໂດຍການ ເຂົ້າຮ່ວມຂອງ ທ່ານຢົງວາລີ ຄະນະພັກແຂວງ ທັງເປັນຫົວໜ້າພະແນກກະແໜລົງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທໍາແຂວງ, ທ່ານຕານຊາຍ ສຸດທິຈັກ ຫົວໜ້າກະແໜລົງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທໍາ ເມືອງນາແລ, ແມ່ວໂຣມເມືອງ, ສະຫະພັນແມ່ຍົງ ເມືອງ, ຊາວຫຼຸມເມືອງ ພ້ອມທັງໝ່ແມ່ປະຊາຊົນ ບ້ານນາແລ ແລະ ບ້ານໃກ້ຮຽ ກໍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຈຳນວນຮ້ອຍກວ່າຄືນ.

ການສໍາຫລວດໃນເຂດເມືອງນາແລ ເທື່ອນີ້ ໃຊ້ວັນ 27 ວັນ ໃນ 11 ຫົວວັດ ມີຫນັງສີ ຜູ້ໃບລານທັງຫມີດ 5.108 ຜູ້ ໃນນັ້ນ ວັດທີ່ ຫລາຍກວ່າຫມູ່ ແມ່ນວັດໄຟໄຊ ບ້ານເປື້ອນ

ຜົນຄາລະວະທໍາ ທີ່ບ້ານຫາດລົມ

ມີຫນັງສີໃບລານ 1.055 ຜູ້ກ, ຖັດຈາກນັ້ນ ແມ່ນວັດສີບຸນເຮືອງ ບ້ານຫນອງຄຳ ມີ 1.036 ຜູ້ກ, ວັດນາແລ ມີ 942 ຜູ້ກ.

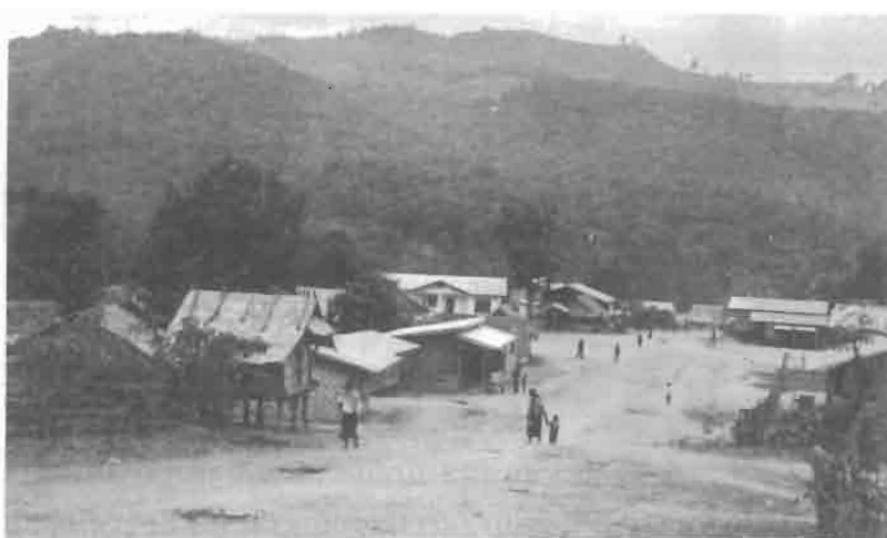
ການສໍາຫລວດ ແລະ ປຶກປັກຮັກສາຫນັງສີໃບລານໃນເທື່ອນີ້ ເຮັດໃຫ້ ພະສົງສາມະນົມ ຜໍແມ່ປະຊາຊົນເຂດເມືອງນາແລ ເຫັນໄດ້ ຄວາມສໍາຄັນຂອງຫນັງສີຜູ້ໃບລານ ສະແດງອອກໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ເຮັດອະນາໄມຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ຍັງມີບາງບ້ານ ເຊັ່ນ ບ້ານເລົາ ແລະ ບ້ານຫາດລົມ ເຊົາເຈົ້າກໍໄດ້ທໍາຄວາມສະອາດຫນັງສີໄວ້ຖ້າ ພວກເຮົາແລ້ວ ກ່ອນຫນ່ຍສໍາຫລວດຈະໄປຖິ່ງ. ນອກນັ້ນ ເຊົາເຈົ້າ ຍັງມີຄວາມສິນໃຈກ່ຽວກັບວັດທະນະທໍາ ແລະ ສາສະຫນາ ວ່າມີຄວາງຄຸ້ ກັບການດຳລົງຊີວິດຂອງເຊົາເຈົ້າມາເຫັນການແລ້ວ ໄດ້ຄືແນວໄດ້? ຍ້ອນຜ່ານມາ ຍັງບໍ່ເຄີຍມີຫນ່ວຍງານໃດໄປກະຕຸກຊຸກຍູ້ ໃຫ້ເຊົາເຈົ້າ ມີກໍາລັງໃຈ ສືບຕໍ່ປຶກປັກຮັກສາມຸນມໍລະດົກ ຜູ້ມັນຍ້ອງບັນພະ ບຸລຸດ ທີ່ໄດ້ສ້າງສົມໄວ້ນັ້ນ ມີແຕ່ປ່ອຍປະລະເລີຍ ກິກປວກກັດ ຫຼຸ້ມເຫັນ

ຝຶນຮົວໃສ ເຮັດໃຫ້ເອກະສານເສຍຫາຍຢ່າງ ທລວງຫລາຍໃນໄລຍະຜ່ານມາ. ແຕ່ຜ່ານການ ສໍາຫລວດ ແລະ ປຶກປັກຮັກສາຕົວຈິງແລ້ວ ເຊົາເຈົ້າເວົ້າວ່າ “ມັນບໍ່ເຄີຍມີມາຫລາຍຊຸ່ຄົນ ແລ້ວ ທີ່ຈະທໍາການປຶກປັກຮັກສາເຊັ່ນນີ້”.

ເມືອງນາແລ ເຖິງວ່າຍັງບໍ່ຫັນມີຫາງ ຄົມມະນາຄົມທີ່ສະດວກສະບາຍກໍຕາມ ແຕ່ຊາວ ເມືອງກໍຍັງມີຄວາມຫວັງວ່າ ດິນແດນວັດທະ ນະທໍາ ແລະ ທໍາມະຊາດແຫ່ງນີ້ ຈະກາຍເປັນ ແຜ່ນເງິນແຜ່ນຄໍາຢ່າງແນ່ນອນ ໃນອະນາຄົດ ດ້ວຍຄວາມຫ້າວຫັນທີ່ເກີດຈາກສັດຫາອງ ຜົນອງຊາວເມືອງນາແລພວກເຮົານີ້ເອງ. ●●

ການເຄື່ອນໄຫວຢູ່ແຂສະບານ ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ ແລະ ເມືອງນາແລ

ຫົວໜັດ ສໍານັກເມືອງນາແລ

ເທສະບານແຂວງຫລວງນ້ຳທາ ມີ 7 ວັດ ລວມທັນສີຜູກໃບລານ ຫັງທີມີມີ 415 ຜູກ, ໃນນັ້ນ ມີວັດທີ່ຈຶ່ງທີ່ສ້າງຂຶ້ນໃຫມ່ ຍັງບໍ່ທັນມີທັນສີ ໃບລານ. ການສໍາຫລວດຢູ່ນ້ຳໃຊ້ເວລາ 6 ວັນ ຄືແຕ່ ວັນທີ 5 ຕັ້ງ 10-11-97, ຜະບິນທັນສີຫລາຍ ຜ່ານມາມີການ ສູນເສຍຍ້ອນຫລາຍສາເຫດ ໂດຍ ສະເພາະແມ່ນເສີກສິງຄາມ ແຕ່ປະຊາ ອຸນສ່ວນຫລາຍ ກໍຍັງຍືດຖືສະຫນາ ພຸດ ຍັງມີຈຸດປະສົງຈະສ້າງທັນສີທຳ ໃບລານ ມາໄວ້ໃນວັດໃຫ້ຫລາຍຂຶ້ນ ເຊັ່ນ: ປະຊາຊົນບ້ານວຽງໄຕ-ວຽງ ເນື້ອ ກໍມີຄວາມສິນໃຈຢາກຮູ້ ກາມ ເຈະຈັ້ມ ແລະ ໃຫ້ຄວາມຮວມໄມ້ ຮວມມືເປັນຢ່າງດີ.

ຈາກນັ້ນ ວັນທີ 12/11 ຄະນະ ສໍາຫລວດຜ້ອມດ້ວຍ ທ່ານຢົງວາລີ

ຄະນະຜັກແຂວງ ຫົວໜັນ້າຜະແນກ ກະແໜລົງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ແຂວງ ກໍໄດ້ດິນທາງ ໂດຍທາງເຮືອ ລ່ອງຕາມສາຍນ້ຳທາ ເພື່ອທ່າການ ສໍາຫລວດ ຢູ່ໃນຂອບເຂດເມືອງນາແລ

ເມືອງແຫ່ງນີ້ ເປັນເມືອງຜູດຍ ບໍ່ມີ ທຶງນາ ການໄປມາຫາສູກັນ ມີຄວາມ ລ່າບາກ ປະຊາຊົນທີ່ຖືສະຫນາພຸດ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນເຜົ່າລີ່ ຢູ່ລົບຕາມ ແຄມນ້ຳທາ ພວກເອົ້າເຈົ້າມີວັດ ແກ້ວບທຸກບ້ານ ແລະ ມີວັດທະນະທຳ ອັນຈິງາມ.

ໃນວັນທີ 14/11 ໄດ້ທໍາຜິຫີ ເປີດການສໍາຫລວດຂຶ້ນ ທີ່ວັດບ້ານ ນາແລ ໂດຍການເອົ້າຮ່ວມ ຂອງ ທ່ານຢົງວາລີ ຄະນະຜັກແຂວງ ຫົວໜັນທີ່ສໍາຜະແນກກະແໜລົງ ຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ແຂວງ, ທ່ານຕານຊາຍ ສຸດທິຈັກ ຫົວໜັນ້າ ຫ້ອງການກະແໜລົງຂ່າວເມືອງນາແລ ນອກນັ້ນ ກໍຍັງມີແນວໂໂຮມເມືອງ, ສະຫະ ພັນແມ່ຢົງເມືອງ, ຊາວຫຼຸມເມືອງ

ທ່ານຢົງວາລີ ໂອດມກັບປະຊາຊົນ ໃນແຕ່ລະເມືອງ ທີ່ເປີດການສໍາຫລວດ

ສາຂະດາຈານ ດຣ. ຂະອັນ ຊຸມທີ່ອຸສ ໄອມືມກັບປະຊາຊົນບ້ານນາແລ
ໃນໂຄກາດຢ່ຽນຢ່າມຫນວຍສ້າຫລວດ

ກໍໄດ້ເຊົ້າຮ່ວມ ພ້ອມດ້ວຍພະສົງ
ສາມະແນນ ປະຊາຊົນບ້ານນາແລ
ແລະ ບ້ານໄກ້ອຽງ ຈໍານວນຮ້ອຍກວ່າ
ຄືນ ກໍໄດ້ເຊົ້າຮ່ວມຢ່າງພ້ອມພຽງ.

ໃນຜິທີ ທ່ານຢູ່ວາລີ ກ່າວ
ເປັນບາງຕອນວ່າ: ອັນນີ້ແມ່ນຄວາມ
ຮັບຜິດຊອບຂອງປະຊາຊົນ, ຂອງ
ພະນັກງານເຮົາ ທີ່ກຽມພ້ອມ ເພາະວ່າ
"ບັນດາເອກະສານຢູ່ໃນວັດຕ່າງໆ ແມ່ນ
ຜົນປະໂຫຍດ ອອງພວກເຮົາຫມິດທຸກ
ຄືນ. ການມາສ້າຫລວດນີ້ ແມ່ນແນໃສ່
ມາເກີບກຳ, ມາເກີບມ້ຽນ, ມາອະນາໄມ
ຊຶ່ງໄດ້ທຶນການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງ ລັດຖະ
ບານ ສ.ສ. ເຢຍະມັນ, ໄດ້ຈາກການ
ລົງມີໂດຍກົງຂອງນັກວິຊາການ ຂອງ
ໂຄງການໃບລານ, ເຮັດແລ້ວແມ່ນ
ມອບຄືນ ໃຫ້ປະຊາຊົນເຮົາຮັກສາ
ໃຫ້ເປັນລະບຽບ ແລະ ມໍາໃຊ້ໄດ້.
ອັນໄດ້ທີ່ບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນປັດຈຸບັນ
ນີ້ ພວກເຮົາກໍປົກປັກຮັກສາໄວ້ ບໍ່ແມ່ນ
ວ່າ ມາເຮັດແລ້ວຈະເອົາໄປ ຢ່າງໃຫ້

ເຂົ້າໃຈນຳກັນຄືແນວນັ້ນ ກ້າວ່າຢູ່
ຄອບຄົວຫາກມີຫັນໜັງສີ ຫລືວ່າບຸກຄືນ
ມີ ກໍໃຫ້ເອົາມາຂຶ້ນບັນຊີ ທ່າວາມ
ສະອາດ ແລະ ປົກປັກຮັກສາເຊັ່ນດຽວ
ກັນ ອັນໄດ້ທີ່ມີຄວາມສໍາຄັນ ກໍສີໄດ້
ກໍາຍຽບເອົາໄວ້, ເພີ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງຄືນມາ
ສ້າຫລວດ ແລ້ວປົກປັກຮັກສາເອົາໄວ້
ຢູ່ບ່ອນເກົ່າ ບໍ່ຈໍາເປັນສີເອົາໄປຫ້ອນໂຮມ
ຢູ່ວຽງຈັນ ບ່ອນດຽວ".

ມາໃນຕອນແລງຂອງວັນທີ
17/11 ທ່ານສາສະດາຈານ ດຣ.
ຮະຮັນ ຮຸນທີ່ອຸສ ຂຽວຂານເຢຍຮະມັນ
ທີ່ປຶກສາກິຕິມະສັກຂອງ ໂຄງການ
ກໍໄດ້ເດີນຫາງໄປຢ່ຽນຢ່າມຫນວຍ
ສ້າຫລວດ ພ້ອມດ້ວຍ ທ່ານແສງຫອງ
ໂພທີບຸບັນ ຮອງຫົວໜ້າຜະແນກ
ກະແໜລົງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທ່າ
ແຂວງ ແລະ ກີໂຄກາດໄອລົມກັບຊ່າວ
ບ້ານນາແລ. ໃນຕອນເຊົ້າຂອງວັນທີ
18/11 ກໍມີຜິທີປິດສະຫລຸບການສໍາຫຼວດ
ຢູ່ວັດບ້ານນາແລ ຊົ່ງດຳເນີນງານມາໄດ້
5 ວັນນັ້ນ ໃນໂຄກາດຕັ້ງກ່າວ ທ່ານ
ສາສະດາຈານ ດຣ. ຮະຮັນ ກໍໄດ້
ປະກອບຄໍາຄືດຄໍາເຫັນບາງຕອນວ່າ:

"ຂ້າພະເຈົ້າຂ່າຍຝາກເຟັງ ຄວາມ
ຫວັງ ໄວກັບທ່ານທັງຫລາຍວ່າ :
ຫັນໜັງສີໃບລານເຫຼົ່ານີ້ ຕາມທີ່ທ່ານ
ມະຫາບຸນຍົກ ໄດ້ເລົ່າສູ່ກັນພົງແລ້ວນີ້
ແມ່ນມໍລະດົກວັດທະນະທ່າທີ່ລົ້າຄ່າ
ຄວນສີໄດ້ຮັບການດູແລ ເອົາໃຈໃສ
ຄວນສີໄດ້ຮັບການນຳໄປໃຊ້ ນຳມາ

ປະຊາຊົນບ້ານນາແລ ມີອັນນາແລ ເຮັດອະນາໄມແຜ່ທີ່ຄໍາເຟີ

ສຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ເພາະວ່າ ຫນັງສີໃນລານເຫຼົ່ານີ້ ຮວມທັງຜັບສາ ຜັບລັ້ນນັບວ່າເປັນອຸ່ນຊັບທາງຜູ້ມີເປັນຍາຂອງບັນພະບູລຸດຄົມລາວ ທີ່ໄດ້ສ້າງສົມມາເປັນຫລາຍຮ້ອຍປີ ເປັນສື່ໃນການຮຽນ-ການສອນກໍວ່າໄດ້ ເປັນຕໍ່າລາເປັນປັນທີອະນຸຊົນຮຸນທລັງນີ້ ຄວນສີເອົາມາສຶກສາ ເອົາມາຄົ້ນຄວ້າຕາມຄວາມສາມາດ ຫລືຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນສັງຄົມປັດຈຸບັນ ເພາະວ່າ ພະທຳຄໍາສອນຂອງພະພູດທະເຈົ້ານີ້ ບໍ່ຫລັກສະໄໝມເປັນຈັກເຖື່ອ, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຟາກັງໄວ້ໃຫ້ທ່ານທັງຫລາຍເຂົ້າໃຈວ່າ ຫນັງສີເຫຼົ່ານີ້ ຍັງເປັນມູນເຊື້ອ ມູນມໍລະດົກທີ່ມີຄຸນຄໍາ ສົມຄວນແກ່ການອະນຸລັກຮັກສາເອົາໄວ້ ແລະ ສົມຄວນນໍາໄປໃຊ້ໄປອ່ານ ນໍາໄປຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຜິຈາລະນາ. ບໍ່ແມ່ນວ່າ ເປັນເລື່ອງທີ່ພາໃຫ້ຄົນເຮົານີ້ງົມງາຍ, ຕັ້ງທາກກົງກັນຂ້າມ ເປັນອຸ່ນຊັບ ທາງບັນຍາກໍວ່າໄດ້, ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຟາກັງໄວ້ໃຫ້ທ່ານທັງຫລາຍຫວັງອັນນີ້ ໄວ້ກັບທ່ານທັງຫລາຍ

ທ່ານເງົງວານີ້ ເຊົ້າຮ່ວມຍີທີ່ເປີດການສໍາຫລວດທີ່ບ້ານນາແລ

ແລະ ອ້ອບໃຈ ໃນນີ້ໃຈຂອງທ່ານທັງຫລາຍ ທີ່ເຫັນການຮ່ວມມື້ຮ່ວມມືໃນການເກັບມ້ຽນ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ຫນັງສີເຫຼົ່ານີ້ເອົາໄວ້".

ຕ່າງໆນັ້ນ ກໍ່ທ່າພິທີຄາລະວະສົມມາທໍາ ເສັດພິທີແລ້ວ ຊາວບ້ານກຳຈັດພາບາສີ ເພື່ອທໍາອູ້ສູຂວັນ ຕາມຮົດຄອງປະເພນີ ໃຫ້ກັບຄະນະຫບວຍສໍາຫລວດ ຫລັງຈາກນັ້ນ ຊາວບ້ານກຳໄດ້ຈັດສິ່ງ ຄະນະສໍາຫລວດລົງເຮືອ

ເພື່ອເດີນທາງໄປສໍາຫລວດທີ່ບ້ານໄມະ (ວັດທິພະພອນ) ເປັນບ້ານທີ່ຢູ່ສຸດເອັດປິກຄອງຂອງແຂວງຫລວງນ້ຳທາບ້ານນີ້ປະກອບດ້ວຍເຈົ້າລື້, ລາວເທິງແລະ ລະເມດ ເຊົ້າເຈົ້າກິສາສະຫນາຜຸດ ແລະ ກິຜີ ມີອາຊີບເຮັດໄຮ ແລະ ຊອກຫມາກຕາວຂາຍ, ຈຸດພິເສດບ້ານນີ້ມີຕະຫລາດນັດ ຫກງູຕື່ອນໃດ ກໍຕ້ອງມີການນັດຂາຍເຄື່ອງເທື່ອໜຶ່ງ. ຢູ່ວັດນີ້ມີຫນັງສີ 64 ຜູກ, ການເຮັດວຽກຢູ່ວັດນີ້ ສາສະດາຈານ ດຣ. ຮະອັນກິໄລເອົາຮ່ວມປໍາຕະຫລອດ. ຍ້ອນວ່າ ຫນັງສີບໍ່ຫລາຍ ຈຶ່ງເຮັດໄໂມກັບບ້ານວວນ (ວັດສີຈອມແຜງ) ຊົ່ງມີຫນັງສີ 120 ຜູກ. ຈາກນັ້ນ ວັນທີ 20/11 ກິໄລເດີນທາງຂັ້ນຕາມສາຍນ້ຳທາເພື່ອທ່າການສໍາຫລວດທີ່ບ້ານເປົ້ອນ (ວັດໂພໄຊ) ຢູ່ວັດນີ້ ມີຫນັງສີຫລາຍກວ່າໜູ້ໃນເມືອງນາແລ ຄື 1.055 ຜູກ ແລະ ຢູ່ໃນສະພາບດີ ເປັນບ່ອນຍູ້ປະຫານ ພ.ສ.ລ. ເມືອງ (ສາທຸດວັງຈັບ) ບ້ານນີ້ປະຊາຊົນມີຄວາມກະທິລີລີ້ນໃນການເຂົ້າຮ່ວມເຮັດຮະນາໄປທລາຍ.

ການນາລື ຢູ່ບ້ານນາແລ ແຂວງຫລວງນ້ຳທາ

ໃນວັນທີ 26/11 ໂດສໍາຫລວດ
ຢູ່ບ້ານຫນອງຄໍາ (ວັດສີບຸນເຮືອງ)
ຢູ່ວັດນີ້ມີຫນັງສີ 1.036 ຜູກ.

ການສໍາຫລວດຢູ່ເຂດເມືອງນາແລໃນເທື່ອນີ້ ສາມາດສໍາຫຼວດໄດ້ 11 ວັດ ໃນຈຳນວນວັດທັງໝົດ 14 ວັດ ມີຫນັງສີຜູກທັງໝົດ 5.108 ຜູກ ໃຊ້ເວລາໃນການສໍາຫລວດ 27 ວັນ. ຫນັງສີຢູ່ໃນສະພາບດີ ໂດຍສະເພາະແມ່ນທ້າກຳມະວາຈາ ເອົາເຈົ້າມີຄວາມເຊື່ອວ່າ ສ້າງທຳນີ້ແລ້ວໄດ້ບັນ ຫວິດກໍາຫວິດວົນ ຈຶ່ງນີ້ຍົມເຮັດໄມ້ປະກັບໃສແຕລະຜູກ ເຮັດໃຫ້ທ່າຈຳນວນນີ້ ຢູ່ໃນສະພາບດີກວ່າຫນູ້ ພ້ອມກັບການເອົາໃຈໃສຂອງ ພ.ສ.ລ. ເມືອງແດສາຫຼຸບນໍ້າ ເຈົ້າອະທິການ ວັດບ້ານນາແລ ທັງເປັນຮອງ ພ.ສ.ລ. ເມືອງນາແລ ໃຫ້ຫັດສະນະວ່າ : “ຖ້າຈະເວົ້າຫາງ ພ.ສ.ລ. ພວກເຮົາ ກໍມີການສັດຕິງປົກປັກຮັກສາຢູ່ຜ່ານມານີ້ ຄືຢູ່ແຕລະວັດກໍມີການປົກປັກຮັກສາ ພາຍໃຕ້ການຊັ້ນ້ອງ ພ.ສ.ລ. ເມືອງ ເຝື່ນໄດ້ລົງມາຊັ້ນປໍາແຕ່ວັດ, ເຝື່ອຈົດປັນຊີ

ປະຊາຊົນບ້ານນ້ຳແຕງ ມອບຂອງວັນໃຫ້ທັນວຍສໍາຫລວດ

ອັນເກົ່າ ອັນໃຫມ ແລະ ປົວແປງຕາມທີ່ເອົາເຕີຍເຮັດມາ, ບາງປີກມີການຄົ້ນໄປຄົ້ນມາ ເຮັດໃຫ້ຫນັງສີລຸດໄຕນັກນັບເປັນຜູກ ເປັນກັບຫລາຍ ຍ້ອນວ່າ ຫຼຸເຈົ້າວັດ ກໍມີການສຶກການບວດປັ່ງຢູ່ຄົງທີ່ ເມື່ອມາຮອດບັດຈຸບັນນີ້ ມີໂຄງການປົກປັກຮັກສາຕົ້ນນັງສີໃບລານລົງມາຮອດ ອາຕະມາກໍຈະໃຫ້ຄວາມສະດວກ ເປັນກໍລະມີຜິສັດທັງໃຫ້ການຮ່ວມນັ້ນ ຮ່ວມມື ຈົນກວ່າ

ຈະສໍາເລັດ. ການຂຽນທຳ ບັດຈຸບັນນີ້ ພະສິງທີ່ເມືອງນາແລ ກ່າທາກຢັ້ງມີຜູ້ອຽນຫລາຍຢູ່ ເຊັ່ນ : ອາຕະມາເອງແລະ ສາຫຼຸດວົງຈັນ ເຝື່ນຂຽນຢູ່ໃນອັນດັບທີ່ ມີຫນັງແລ້ວເປັນຜູກກໍໄດ້. ສ່ວນການແຫດຢັ້ງໃຊ້ໃນລານ 100% ຢູ່ເພາະວ່າມັນບໍ່ມີຜົບເຈັຍ, ການຮຽນກໍແມ່ນເອົາໃບລານນີ້ໄປຮຽນໄປສອນກັນ”.

ທ່ານຕານຊາຍ ສຸດທິຈັກທົວທັນນໍ້າທ້ອງການກະແໜ່ງລົງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທຳ ເມືອງນາແລ ເວົ້າຕຶງຄວາມຮູ້ສຶກທີ່ມີໂອກາດຮ່ວມວຽກກັບຫນັບວຍສໍາຫລວດ “ດີໃຈຫຼາຍທີ່ຫາງໂຄງການໄດ້ມາຮອດແລ້ວປະຊາຊົນບ້ານນ້ຳແລ ມີຄວາມຄອງຄອຍມາດີນານານແລ້ວ ກໍສືມປາກະຫນາຕາມຕັ້ງໃຈ ປຶ້ມເປັນການຢືນຢັນວ່າ ຜັກ-ສັດ ເຝື່ນໄດ້ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນ ແລະ ສິນໃຈກັບການ ອະນຸວັກຮັກສາຕົ້ນນັງສີໃບລານຢ່າງແຫ້ຈິງ”.

ເຕັກນ້ອຍບ້ານນາແລ ເຊົ້າຮ່ວມການເຊື້ອຂອນໄນໃບລານ

ທໍາມບຸນໄຫລ ແຜນສະອາດປະຫານແບວໂຮມເມືອງນາແລ ເວົ້າຕື່ມວ່າ: "ທັນສີໃນລານອອງພວກເຮົາມີບັນທຶກປະຫວັດສາດ ສາສະຫນາ ແລະ ຜົນການວັດທະນະທໍາປະຊາຊົນພວກເຮົາ ຕັ້ງແຕ່ດິນນານມາ ມີເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນມີປິດຮຽນໃນການດຳລົງຊີວິດ, ມີປິດຮຽນໃນການປົກປັກສາ ມີປິດຮຽນໃນການສືບຫອດ, ມີການຄົ້ນຄວ້າ ກອດຖອນເອົາເນື້ອໃນສິນທໍາດັ່ງນີ້ ການປົກປັກສາພູມບັນຍາ ອັນນີ້ ມີຈະຊ່ວຍໃຫ້ລູກທລານພວກເຮົາໃນອະນາຄົດ ມີປິດຮຽນ ແລະ ມີຄວາມຮັບຮູ້ໃນຕໍ່ໆໄປ".

ທ່ານນາງແສງມອນ ຮອງປະຫານສະຫະຜັນແມ່ຍິງ ເມືອງນາແລ ໃຫ້ທັດສະນະທີ່ຫນ້າສິນໃຈ :

"ວຽກງານປົກປັກສາທັນສີໃນລານ ເອື້ອນນ້ອງແມ່ຍິງຂອງພວກເຮົາ ກີມສ່ວນຮັບຜິດຊອບນໍາຢູ່ຫຼາຍໜັດ້ານ, ໂດຍສະແພາະແມ່ນບັນດາເຜົ່າ

ອ້າຍຈົວນັ້ອຍ ວັດບ້ານເວົ້າ ເມືອງນາແລ
ກໍາລັງຈັດທັນສີໃຫ້ເປັນລະບຽບ ເນື້ອຈະໜີບນີ້ປະກັບ.

ເວົ້າເວົ້ອງວຽກວັດທະນະທໍາ ກີດມີນການນຸ່ງການກີ ສີມີໄດ້ສະແດງອອກຢູ່ໃນສິລະປະການເອົ້າຢ້ອງ ເວລາໄປວັດໄປວ່າ ສະນັ້ນ ການປົກປັກສາທັນສີໃນລານ ຕາມທັດສະນະແລ້ວ ກີເປັນການດີ ເພາະມັນແມ່ນການຮັກສາວັດທະນະທໍາຂອງລາວເຫັນມີ

ເອົາໄວ້, ຜ່ານມາ ກີບໍ່ຫັນເຄີຍມີ ຕໍ່ໄປເຂື້ອຍນ້ອງແມ່ຍິງຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ກໍຈະໄດ້ຮ່ວມໄມ້ຮ່ວມມືນນຳ". ເມືອງນາແລນີ້ ເກິງວ່າຢູ່ຫ່າງໄກຄວາມຈະເລີນ ແຕຄວາມສັດຊື່ບໍລິສຸດຂອງປະຊາຊົນນີ້ ຍັງເປັນຄຸນສິນບັດອັນດີເລີດ ທີ່ຍິດກິມາໂດຍທະຫລອດ ເວົ້າເຈົ້າຍັງຮັກສາຮິດຄອງປະເຟນີ້ໄດ້ດີ (ຍັງສືບຮອຍຕາ ຍັງວ່າຮອຍບຸ) ການດຳລົງຊີວິດແບບທຳມະຊາດ ຕາມວິກິຊີວິດແບບລາວໆເອື້ອຈຳນວຍໃຫ້ແກ່ການກ່າຍຫອດວັດທະນະທໍາຫາງໃນລານ ຈາກຮຸນຄົນນີ້ ສູ່ຮຸນຄົນຕໍ່ໆໄປ.

ຜະໜາຍ່ອຍ

* ນັກປຸດໄດ້ຕ່ອນເບີຍ
ອັນວ່າ ພາຍໃນກົງ
ລຸງກໍ ອຸມລະຫັດເວົ້າ
ລຸງຫາກເຕືອນແຕ່ກັບໆແຜ້ແລ້ວ
ຄືດວ່າ ຂັງລະຫັດໄວ
ໃຜບໍ່ຮູ້ເນື້ອຂໍ

ຄຸນຄຸ້ນຫຼຸມທົວ ແຫ້ບໍ
ກົບໍ່ມີສັງຄ້າງ
ຈາສູງເຫີອແຕ່ອົ້ງ ຄວາມນັ້ນ
ຫນາງວຮ້າຍບໍ່ຢ່າກຕົງ
ເຫີອຝອງພູມອ່າວ ເອງນີ້
ຜັງໄວ້ອົ້ງເອງ.

"ບັນສຸດຫົ່ວ່ວ"

ຈາກຜັບສາ ພິມືທະຜົນຫລວງພະບາງ

- ສໍານວນ ທລວງພະບາງ
- ຜູ້ແຕງ ມີອະນາມ
- ຄັດໂດຍ ບຸນເວີດ ຫໍາມະຊັກ

* ເປັນສຶ່ງອົມຕິດລັນ
ສູນສາບກິນແຕ່ນ້ຳ
ໃຜບໍ່ຮູ້ບ່ອນຕົ້ນ
ໃນໃຈເປັນສັນໃດ

ຄໍາດຽວບໍ່ແປດປາກ
ຝີໃຫ້ອຸ່ນຫວົງ
ຈາກແຫ່ງທີ່ລັດໄທ ມອມເອີຍ
ບໍ່ຫວັນເຫັນໄດ້

* ຊາດທີ່ສະໃຫຍ່ນ້ຳ
ວັງໃຫຍ່ກວ້າງ
ອັນແຕ່ພາຍໃນເຈົ້າ
ບົວຫາກດັ່ນ

ມີວລອນຮາງຈັກເກີດ
ປາກັງຮາງຊີມີ
ຈີມີຫມອງນ້ຳຂຸ່ນ ມັນຫນາ
ໃນຫັນປ່ອງເຫັນ

* ໂອນ ! ອະນມຢາກເຫັນລົມແດ້
ເຫັນແຕ່ ຜັດກິ່ງໄມ້
ລັກວາດຳແຕງລື້
ຢ້ານແຕ່ຕາບໍ່ໃສສອງແຈ້ງ

ຈີເປັນໄຕນ້ອຍໃຫຍ່ ສົງໄດແດ
ລົມນັ້ນບໍ່ອາດເຫັນ
ຂາວເຫລືອງອິດມໍຢ ສົງໄດນັ້ນ
ແລ້ຢົມກີບເຫັນ

* ຊາດທີ່ແນວນາມຊ້າງ
ບໍ່ຮອນເວັນປໍ່ໄມ້
ຄືດຢາກດ້າດິນດັ່ນ
ຢ້ານແຕ່ພ້າບໍ່ຮ້ອງ

ສັດທັນ ຄຸດຊະໂາດ
ດົງກວ້າງບ່ອນປະສົງ ດອກນາ
ຫາແພງທີບພະຂົ່ນ
ວັງນ້ຳຊີ້ອາດຄອນ

* ຍ່າໃຫ້ເສຍແຮງດັ່ນ
ວ່າບໍ່ພາຍໄຟດີໃຫ້

ທ່ລະນີຟັ້ນແຜນ ນໍາເນີ
ຜົດຍື່ອນຮຸ່ງປະໄທ

* ໂອນ ! ເຈັບແຕ່ປາກບໍ່ໄດ້
ເປັນດັ່ງ ຕາແລຄອຍ
ຍ່າໄດ້ໄລຮຽນໄວ້
ຂໍຢ່າລະມ່ອມໄວ້

ເປັນເວທະນາຈິດ ອຸ່ນເຮີຍ
ເບິ່ງພະຈັນດ້າຍດູ້
ເປັນພອຍຫມອງຫມິນ
ນອນເຝົ້າຝຸ່ນຫຼວິ ແດ່ນີ້.

ນີ້ ລັບກວ່າງກີບ ອຸດແຕ່ງກວນເລີ່ມຕົ້ນການສຶກສາສົງ ແຂວງຫລວງນໍ້າຫາ

ໂດຍ : ຂານກ້ອມ

ເຜື່ອສ້າງຜົນການການສຶກສາ ໃຫ້ແກ່ພະສົງ
ສາມະເນນັ້ນທີ່ບຸນນ້ອຍ ໃຫ້ມີນໍ້າໃຈຮັກແພງພຸດທະ
ສາສະຫນາ ແລະ ຂ່ວຍປົກປັກຮັກສາມໍລະດົກທ້າງ
ວັດທະນະທໍາ ເພື່ອຈະສາມາດເລືອກເພີ່ມຄວາມຮູ້
ມາເຫດສະຫນາສົງສອນ ອອກຕົນຍາດໄຍ່ມ ໃນຕົ້ນ
ດີອັນກັນຍາ 1997 ທ່ານມະຫາບຸນຍົກ ແສນສຸນທອນ
ໄດ້ຕາງໜ້າໃຫ້ໂຄງການປົກປັກຮັກສາຫຼັງສີໃບລານ
ມອບທຶນການສຶກສາສົງ ຈຳນວນ 3.506.700 ກີບ
ໃຫ້ແກ່ສຶກສາສົງແຂວງຫລວງນໍ້າຫາ ໂດຍແມ່ນສາຫຸ
ຄໍາເຄືອ ປະທານ ຜ.ສ.ລ. ແຂວງຫລວງນໍ້າຫາ ແລະ
ທ່ານແສງທອງ ໂພທີບຸບຜາ ຮອງຜະແນກກະແໜລົງ
ຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທໍາແຂວງ ເປັນຝ່າຍຮັບ.

ໜັງຈາກນັ້ນ ທ້າງຜະແນກກະແໜລົງຂ່າວ
ແລະ ວັດທະນະທໍາ ສົມທີບກັບ ຜ.ສ.ລ. ແຂວງ,
ແນວລາວສ້າງຊາດ ແລະ ສຶກສາແຂວງ ໄດ້ທ້າງຫາ
ກະກຽມການເປີດໄຮງຮຽນສົງ ເປັນເວລາ 1 ດີອັນ
ກວ່າ. ຄະນະຮັບຜິດຊອບ ໄດ້ຕົກລົງເອົາກຸຕິວັດ
ຫລວງຂອນຮັຕະນາຮາມ ເຊິ່ງຕັ້ງຢູ່ເຫັນສະບານ
ແຂວງຫລວງນໍ້າຫາ ເປັນບ່ອນສຶກສາຮ່າຮຽນ

ຂອງພະສົງສາມະເນນ ໂດຍມີການສ້ອມແຊຸມຄືນເລັກ
ນ້ອຍ. ທ່ານແສງທອງ ໂພທີບຸບຜາ ຮອງຜະແນກ
ກະແໜລົງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທໍາແຂວງ ທ້າງເປັນ
ຄະນະຮັບຜິດຊອບການສຶກສາສົງ ໄດ້ສະແດງທັດສະ
ບະກຽວກັບຄວາມສໍາຄັນຂອງໄຮງຮຽນສົງ "ການສຶກສາ
ສົງຢູ່ແຂວງຫລວງນໍ້າຫາ ມີຄວາມຈຳເປັນຫລາຍ
ຍັນວ່າ ພະສົງຈະຕ້ອງຮູ້ຈັກທໍາມະວິໄນ, ສິລະທໍາ
ເມື່ອເວລາສຶກອອກຈາກວັດໄປແລ້ວ ກໍ່ຕ້ອງເປັນຜົນລະ
ພົມງົງທີ່ດີຂອງສັງຄົມ ພະສົງຂອງພວກເຮົາໃນປັດຈຸບັນ
ໄປຮຽນນຳໄຮງຮຽນຝ່າຍນອກ ໄປເຂົ້າປິນເປັນນໍາຊາວ
ບ້ານ ຄວາມຮູ້ໃນຫາງທໍາ ບໍ່ຄ່ອຍໄດ້ຮຽນ".

ວັນທີ 10 ຕຸລາ 1997 ເປັນລຶກງາມຍາມດີ ໄຮງຮຽນສົງ
ໄດ້ເປີດສອນຢ່າງເປັນຫາງການ ທ່ານກາງຄວາມປີຕິຍິນດີ ຂອງ
ພະສົງ ແລະ ອອກຕົນຍາດໄຍ່ມທຸກທີ່ວ່ານັ້ນ.

ຈຸດປະສົງຂອງການເປີດໄຮງຮຽນສົງ ກໍ່ເຜື່ອໃຫ້ພະສົງສາມະເນນ
ໄດ້ມີໂຄກາດສຶກສາຮ່າຮຽນຄວາມຮູ້ ທ້າງທໍາມະວິໄນ ພຸດທະສາສະໜາ
ແລະ ຄວາມຮູ້ຮັດໆຕ່າງໆຂອງສົງ ການສຶດສອນສ່ວນໃຫຍ່ ຈະນັ້ນ
ຫນັກໃສ່ວິຊາທີ່ຈຳເປັນ ເຊັ່ນ : ຜາສາບາລີ ແລະ ຫັມມະວິໄນ

ທ່ານ ແສງທອງ ໂພທີບຸບຜາ ເຊົ້າຮ່ວມຜົນມອບທຶນສຶກສາສົງ

ການສຶດສອນບາລີ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະເນັ້ນໄປທາງທໍາບາລີ ຍັ້ນວ່າພະສົງສາມະເວນ ຈະສາມາດນຳໃຊ້ຄວາມຮູ້ຫລືນີ້ເອົາໃນການອ່ານການເຫດໜັງສືໃບລານຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ເລິກເຊິ່ງ ສ່ວນວິຊາວິໄນ ຈະເນັ້ນໃສ່ລະບຽບຂອງສົງ ເຊັ່ນ : ສິນ 10, ສິນ 227. ນອກນັ້ນແລ້ວ ຍັງຈະສອນວິຊາທັມມະ ແລະ ພຸດທະປະຫວັດຕື່ມອີກ.

ບາດຖຸບັນໂຮງຮຽນສົງແຫ່ງນີ້ ປະກອບມີ 1 ຫ້ອງຮຽນ, ມີນັກຮຽນ 28 ອົງ ໃນນັ້ນ ມີຄະລາວາດ 2 ຄົມ, ຄຸສອນ 2 ຄົມ.

ພາຍຫລັງທີ່ເປີດໂຮງຮຽນ ກໍ່ມີຊາວບ້ານທລາຍຄອບຄົວ ສົງລູ່ກ່າວເນັ້ນທີ່ມີຄວາມເພາະວ່າ ເມື່ອບວດໄປແລ້ວ ກໍ່ໄດ້ທັງກູສົບຜົນບຸນ ແລະ ໄດ້ທັງຄວາມຮູ້, ມາຮອດປັດຈຸບັນ ປາກິດວາວັດແຫ່ງອື່ນໆ ໃນແຂວງທລວງນ້ຳທາ ກໍ່ມີຄວາມຕ້ອງການຢ່າກສົງພະສົງຜູ້ຫຼຸ່ມນ້ອຍມາຮ່າຮຽນທລາຍອັນ ນັບທັງຄະລາວາດເອງ ກໍ່ຕື່ນຕົວ ແລະ ສົບໃຈຢາກສິກສາຮ່າຮຽນ ໃນທາງພຸດທະສາສະຫນາ.

ຄູອາຈານ ຜ້ອມດ້ວຍນັກຮຽນ
ກໍ່າຍຮູບຕື່ອລົກ ໃນໄລກາຕະບິກໂຮງຮຽນສົງ

ອະບວນການສຶກສາຮ່າຮຽນຂອງສົງ ໄດ້ກາຍເປັນອະບວນໄປທີ່ວະສະບານແຂວງທລວງນ້ຳທາ ເປັນນີ້ມີດົມມາຍອັນດີ ຕ່າງໆ ສືບຫອດ ພຸດທະສາສະໜາ ແລະ ວັດທະນະທ່າ ອະບວນການນີ້ຈະສ້າງຮຸນສືບຫອດ ຜູ້ທີ່ຈະອະນຸລັກມໍລະດົກທ້າງໃນລານໄວ້ໄດ້ຢ່າງທັນຄົງ.

ຕ່າງໝາ້ນ 17

ຈາກການຕັບກໍາສະພາບໜັງສືໃບລານ ໃນ 4 ແຂວງພາກໃຕ້ຄົງນີ້ ໄດ້ຮັບຜົນຫລາຍດ້ານ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປຸກສະຕິຕື່ນຕົວ ແລະ ສ້າງຄວາມເຊົ້າໃຈເປັນອັນດີ ລະຫວ່າງ ຄະນະໂຄງການ ແລະ ແຕ່ລະພາກສ່ວນ ການຕັບກໍາສະພາບໃນຄົງນີ້ ຈະເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງແກກການຈັດສໍາມະນາ ແລະ ການກະກຽມສໍາຫລວດອອງໂຄງການ ຍູ້ບັນດາແຂວງພາກໃຕ້ ເຊິ່ງຈະໄດ້ລົງເຄື່ອນໄຫວໃນເຕືອນ ແສນນີ້.

ຄະນະໂຄງການ ໄດ້ຮັບການຮ່ວມມື ແລະ ອໍານວຍຄວາມສະດວກຫລາຍຢ່າງ ຈາກພະແນກກະແຫລງຂ່າວ ແລະ ວັດທະນະທໍາແຂວງ, ພົມອງ ຫຼາງ 4 ແຂວງ ເປັນສິ່ງທີ່ເອື້ອຄ້ານວຍໃຫ້ການເຄື່ອນໄຫວໃນຄົງນີ້ ໄດ້ຮັບຜົນເປັນຢ່າງດີ.

◀ ຂະພາບໜັງສືໃບລານທີ່ຕັບມ້ຽນ
ບໍ່ຕ່າມມາະນີມ ຖຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການ
ຫ້າພວດ ແລະ ປົກປັກຫັກສາ
ຢ່າງຮືບດ້ວນ

ທົວໜ້າໂຄງການພ້ອມຄະນະ ລົງຜັບກຳຂໍ້ມູນພາກໃຕ້

ຄໍາມຸກ ສີລືອະໄຟ
ຈ. ຕິ່ວະຖຸນ

ທີ່ແຂວງສະຫວັນນະເອດ ທົວໜ້າໂຄງການພ້ອມຄະນະ ໄດ້ຢ່ຽນຢາມວັດຈັນທະສາໄລ ບ້ານທັນອງລໍາຈັນ ເຊິ່ງມີຫໍາໄຕ ທີ່ເຮັດດ້ວຍໄນ້ແບບບຸຮານ ບັນຈຸເອກະສານໃບລານສໍາຄັນ ແລະ ຫລາຍກວ່າຫຼຸ່ມ ໃນແຂວງສະຫວັນນະເອດ ໃນປີ 1994 ໂຄງການ ຂັ້ນບັນຊີໃບລານໄດ້ສໍາຫລວດແລ້ວ ແຕ່ມາຮອດບັດຈຸບັນ ມີສະພາບປວກຂຶ້ນ, ຫຼຸ່ມກັດ ທົວໜ້າໂຄງການ ແລະ ຄະນະ ໄດ້ແນະນຳໃຫ້ວັດທະນະທ່າເມືອງ ສິມທີບກັບອໍານາດການປົກຄອງ ແລະຊາວບ້ານ ແມ່ນກວດກາ ແລະ ເກັບມື້ຮຸນຄືນໃຫມ່ ຄະນະ ໂຄງການຍັງໄດ້ມອບເງິນ 35.000 ກີບ ໃຫ້ແກ່ວັດທະນະທ່າເມືອງ ແກ້ວກອກ ເພື່ອປະກອບສ່ວນ ຊຸກຍັງການປົກປັກຮັກສາຫມັງສີ ໃໃນລານ ໃຫ້ປອດໄພ.

ສິນເກົ່າວັດທະນະ ເມືອງໄຊເຊດຖາ ແຂວງອັດຕະປີ

ເພື່ອ ກະກຽມໃຫ້ແກ່ການລົງສໍາຫລວດພາກໃຕ້ ໃນປີ 1998 ເມື່ອຕົ້ນເດືອນຫັນວາ 1997 ແລ້ວນີ້ ນາງກົງເດືອນ ໝັດຕະວົງ ທົວໜ້າໂຄງການ ພ້ອມດ້ວຍ ທ່ານ ສາສະດາຈານ ດຣ. ຮະອັນ ຮູນດີອຸສ ຊຽວຊານ ສ.ສ. ເຢຍຮະມັນ ທີ່ປົກສາກິຕິ ມະສັກ, ນາງ ດາລາ ກັນລະຍາ ກໍາມະການປະຈຳສູນກາງ ແນວລາວສ້າງຊາດ ທີ່ປົກສາກິຕິມະສັກ, ທ້າວ ຄໍາມຸກ ສີລືອະໄຟ ພະນັກງານ ປະຈໍາຫນ່ວຍສໍາຫລວດ ໄດ້ລົງຕັບກຳ ຂໍ້ມູນໃນ 4 ແຂວງພາກໃຕ້ ຄື : ແຂວງຈຳປາສັກ, ສາລະວັນ, ອັດຕະປີ ແລະ ເຊກອງ ເປັນເວລາທີ່ງອາທິດ ເພື່ອຄັດເລືອກ ວັດທີ່ຈະລົງສໍາຫລວດ.

ຄະນະ ໂຄງການລົງຕັບກຳສະໜາບໃບລານຢູ່ແຂວງອັດຕະປີ
ເມື່ອກຽມໃຫ້ແກ່ການສໍາມະນາ ແລະສໍາຫລວດເກົ່າຈິງໃນສຶກປີ 97-98

ວັດນີ້ໃຊ້ສືບຸພັນ ບ້ານກະປີ (ຮັດຖ່າ) ເມືອງທ່າແນາງ ແຂວງເຊກອງ

ຢູ່ທີ່ແຂວງຈຳປາສັກ ຄະນະ ໂຄງການ ໄດ້ຢັ້ງຢາມວັດທ່າງໆ ຢູ່ເມືອງໄຂງ ເຊັ່ນ: ວັດສຸຫັດ ແຊ່ງ ໂຄງການຂັ້ນບັນຊີໃນລານໄດ້ສໍາຫຼວດ ແລະ ຂັ້ນບັນຊີໄປກ່ອນແລ້ວ ໃນປີ 1994 ແຕ່ເຫັນວ່າ ສະພາບການເກັບ ມ້ຽນເອກະສານໃນວັດນີ້ ຍັງບໍ່ມີຕູ້ໃສ່, ມີສະພາບຫຼຸງກັດ, ບ່ອນເກັບມ້ຽນ ຍັງຮົກເຮືອ ຄະນະໂຄງການໄດ້ມອບເງິນ ຈຳວນ 10.000 ກີບ ຜູ້ອຸກຍູ້ໃນການ ເກັບມ້ຽນ ແລະປົກປັກການສັນຕິພາບ ຈາກນັ້ນ ຄະນະໄດ້ຢັ້ງຢູ່ວັດຫລວງ ແລະ ວັດບ້ານໂພນ ກ່ອນຈະອອກເດີນ ທ່າງໆທີ່ໄປທີ່ແຂວງອັດຕະປີ ຄະນະ ໂຄງການ ໄດ້ທ່ຽວຊົມທີ່ວັດຄອນພະ ແຜງ ນ້ຳຕົກຕາດທີ່ລື້ອື່ນ ຂອງແຂວງ ຈຳປາສັກ.

ຝ໌ມາເຖິງແຂວງອັດຕະປີ ຄະນະ ໂຄງການໄດ້ຢັ້ງຢາມວັດຫລວງ ຕັ້ງຢູ່ເຫສະບານເມືອງອັດຕະປີ ຈາກການ ເກັບກຳຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົນ ເຫັນວ່າວັດນີ້ ມີເອກະສານປະມານ 100 ຜູ້ ສະພາບ ການເກັບມ້ຽນດີ່ສົມຄວນ ສ່ວນໜ່າຍ

ເຜື່ອນນຳ ໃຊ້ເອົ້າໃນການປົກປັກການ ຂັ້ນຕົ້ນ.

ຈາກນັ້ນ ຄະນະໄດ້ຢັ້ງຢາມ ວັດຜູ້ແຕງ ແລະ ວັດສຸກຂີຍະຮາມ ແລ້ວເດີນທ່າງໆທີ່ໄປທີ່ແຂວງເຊກອງ.

ຢູ່ທີ່ແຂວງເຊກອງ ຄະນະ ໂຄງການໄດ້ຢັ້ງຢາມວັດທ່າງໆ ທີ່ຂັ້ນ ກັບເມືອງທ່າແຕງ ຄື: ວັດນີ້ໃຊ້ສືບຸພັນ, ວັດຫນອງນິກ, ວັດຈັນທະອຸດິມຮະຕະນາ ຮາມ, ສະພາບເອກະສານໃນແຕ່ລະວັດ ມີຫນ້ອຍ, ອາດການປົກປັກການ ແລະ ກຶກສົງຄາມທ່າລາຍມາກອນ,

ແຂວງສາລະວັນ ເປັນຈຸດສຸດ ຫ້າຍຂອງການເກັບກຳສະພາບ ຄະນະ ໂຄງການໄດ້ຢັ້ງຢູ່ຊົມ ວັດໄຮພູມ ມີເອກະສານປະມານ 300 ກວ່າຜູ້ກາ ຈາກນັ້ນ ຄະນະໄດ້ເດີນທ່າງໄປວັດບ້ານຖຸຮູ ວັດນີ້ບໍ່ມີຫນັງສີໃນລານ ແພະເປັນ ວັດທີ່ຕັ້ງໃໝ່ ແຕ່ທ່າກມີການສິດສອນ ຫນັງສີທ່າແກ່ພະສົງສາມະເນນ.

ອານຕໍ່ຕົນນ້າ 15

ບົນຍຸ່ງຕົກຕາດຊາຍ ບ່ອນມີປະຫັດຕົ້ນຂ່າຍນ້າ ຊຸ້ມຕະບີ (ແປວ່າກອງເຊື້ອວຍ) ກໍາຕະນີຕາກຄອນນີ້

ໄຄງການປຶກປັກສັກສາທີ່ມີສືໃນລານລາວ

(ການຮ່ວມມື ລາວ-ເຢຍອະນຸມັນ)

ຄະນະກຳມະການ

ຕີປຶກສາ

1. ພະອາຈານມະຫາວິຊີກ ສົງຫາລາດ	ປະຫານ ພ.ອ.ລ.	ປະຫານກິດີມະສັກ
2. ທ່ານ ເປົ້ອງຮູນ ສີຄັນໄຊ	ຫົວໜ້າຫ້ອງການກະຊວງ	ຕີປຶກສາດ້ານປົວຫານ
3. ທ່ານ ຄໍາແສ່ງ ສຸນດາລາ	ຫົວໜ້າກົມພິມຈຳໜ່າຍ	
4. ທ່ານ ສໍາເລີດ ປົວສີສະຫວັດ	ຫໍສະຫມຸດ ແລະ ປ້າຍ	ຕີປຶກສາດ້ານປົວຫານ
5. ທ່ານ ມະຫາບຸນຍົກ ແຜນສຸນຫອນ	ນັກວິຊາການອາວຸໄສ	ຕີປຶກສາດ້ານວິຊາການ
	ນັກວິຊາການອາດຸໄສ	ຕີປຶກສາດ້ານວິຊາການ

ຕີປຶກສາກິດີມະສັກປະຈໍາໄຄງການ

1. ທ່ານ ສາສະດກຈານ ດອ. ຮະຮັນ ຮູນດີອຸດ	ປະຈໍາວິຊາ ພາສາ-ວັບນະໂຂດໃຫ້ ແລະ ລາວ
2. ນາງ ດາວອາ ກົມລະຍາ	ນະຫາວິທະຍາວິທະຍາ ຕັດຕິກາ (ເພື່ອຮູນມືບ)
	ກໍາມະການປະຈໍາອຸນກາງແຜນດລາວສ້າງຊາດ

ຄະນະຮັບເັດຊອບໄຄງການ

1. ນາງ ກົງເຕືອນ ຄົມຕະວົງ	ຫົວໜ້າອ້ານວຍການຕໍ່ລະຫມຸດແຫ່ງຊາດ	ຫົວໜ້າໄຄງການ
2. ທ່ານ ບຸນເລີດ ທ່ານມະຈັກ	ຮອງທີ່ຫົວໜ້າອ້ານວຍການຕໍ່ລະຫມຸດແຫ່ງຊາດ	ຄະນະໄຄງການ
3. ທ່ານ ຄໍາແສ່ງດາວ ປະກົມມະນີງ	ຫົວໜ້າອ້ານວຍການກະຊວງ	ຄະນະໄຄງການ

ຫ້ອງການບໍລິຫານ

1. ນາງ ຈໍາມັກ ປົງສັກດາ	ເລືອກນຸການ ບໍລິຫານ
2. ນາງ ສີສຸມັນ ດວງມະນີ	ເລືອກນຸການ ການເງິນ
3. ນາງ ປົວສີ ສີປະເສີດ	ເຫຼົ້າຂຸ້ມູນຄອມພິດຕີ ຊວຍອະນຸກບໍລິຫານ
4. ຫ້າວ ໄພວັນ ທ່ານມະນີງ	ນະບັກງາຍຫັນມີກ ຊວຍອະນຸກບໍລິຫານ

ຫນ່ວຍເໝົາຫລວດຜົນການ

1. ຫ້າວ ຄໍາມຸກ ສີວິຫາໄນ	ຫຼຸ້ມູນຍັກເໝົາຫລວດ
2. ຫ້າວ ໄພວັນ ທ່ານມະນີງ	-
3. ຫ້າວ ຄໍາສິງ ວົງຄະຫວັງ	-

ຫນ່ວຍຖາຍໄມໄຊ້ມືມ

1. ຫ້າວ ດາວວັນ ລາດຊະນີງ	ຫົວໜ້າຕົນວ່ວ
2. ຫ້າວ ຄໍາແຜນ ດິມມະຫັກ	ຫຼຸ້ມູນຍັກເໝົາຫລວດຜົນການໄຊ້ມືມ
3. ຫ້າວ ຈັນຮະຫມອນ ສິນພານວິຊີດ	ລ້າງ ແລະ ສັດສຳເປົາໄມໄຊ້ມືມ

ຕ່າງໆທີ່ 20 ➔

☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ສາວໄຄ້ຫົວເມື່ອເຊົ້າ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ຫນ້າຕັ້ງແລ້ວ ກັງຊື່ນບານງາມ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ປະກຳມະຍາມນາງຕື່ນ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ທ້າວໄປອື່ນນາງຄອງ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ຮຸດທະຫອງຕັ້ງແຫນ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ສາວນ້ອຍແຕ່ງເອົາໃຈ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ສັດຕາໄຫລປ່ອງຫ້າ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ປ່ວງສິມບັດ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ປັດຕັມແຂນນາງສິນທີ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ຊົ້ວງນາງຄວີ່ຄຣັນ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ຫັນສິມບັດໃນເມືອງຟ້າ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ນ່ງຢູ່ກໍາເມືອງຜົມ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ແຫນສິມບັດໃນໂລກ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ຕ້ອງໂຄສະວັດຕະສົງສານ
☐	ສາຍຫນຶ່ງ	ຢູ່ກໍາເນລະພານເປັນທີ່ແລ້ວ

ສູງຈົ່ງໄປດີດເອົາລູກແກ້ວກຸອອກເມືອງເມືອງຕີ ເພື່ອນເອີຍ
ເອວັງຮາຊະ ທ້າວບຸລິມມະສິນໄຊຍະຮາດ ກໍທີ່ເພີ່ມຝີຈາລະນາ ຫ້ອງອາວາດຫິນທາງ
ທ້າວປົງວາງສູ່ແຫ່ງ
ທີ່ຕົກແຕ່ງຮະຊາມກຄາ ກໍມີດ້ວຍປະການດັ່ງກ່າວມານີ້ແລ້ວ.

"ນະຄອນໄຫເຫລື້ນ"

☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິບແລ້ວມີສຽງນັ້ນເນື້ອງ ຈາກັນມວນມາກ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິບແລ້ວມີໃຈກ້າຫຍາບຫນັ້ງຫນັກ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວຫລຽວຫາຊູ້
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວສາວມ່ວນຊູ້ມາຍາ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວມາກະທຳບາບ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວມາອາບນັ້ກະທຳບຸນ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວປົນດີຊຸມເປັນຫມູ່
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວຜູ້ຮາກອອກລາຍ່າ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວຜູ້ດີຊັງ ແລະ ຫາຍຫນ້າ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວອ້າງຝັນເຮືອນ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວຜົ່ນປອງຫາໂຫດ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວລວດຕາຍໄປ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວລວດຕື່ນຊື່ນດິມາ
☐	ໄຫຫນຶ່ງ	ກິນແລ້ວແລ່ນແອວໄປມາ
- ສູງຈົ່ງແຫ່ນແຫ່ງລູກແກ້ວຜອກເມືອງເມືອງ ແຫ້ແລ

ເຫລື້າທັງຫລາຍສືບຫ້າໄຫນຶ່ນາ ເອົາກໍເອົາມາຢາຍໄຢຕັ້ງໄວ້ ບໍ່ໃຫ້ໄດ້ສັກອັນ ຕາມບຸຮານຕັ້ງໄວ້ ເຫລື້ານັ້ນພະເຈົ້າ
ກໍບໍ່ປາກິດແກວດໃນທານແລນາ.

"ມະລາດສາຍພື້ນ, ນະຄອນໄຫເຕີວ"

ຈາກຜັບສາ ບ້ານນາຄ່າ ເມືອງສີງ ແຂວງຫລວງນໍ້າທາ

- ສໍານວນ ເຊົ່ານີ້ເມືອງສີງ
- ຜູ້ແຕ່ງ ມີໂຮນາມ
- ຄັດໂດຍ ບຸນຍົກ ແສນສຸນຫອນ

ທີ່ມີສິລຳພະເວດຂອງຊາວເຜົ້ານີ້ເມືອງສີງ ມີລັກຮະນະແຕກຕ່າງຈາກລຳພະເວດຂອງຊາວເຜົ້າລ່ວມຢູ່ຫລາຍຜູກເປັນຕົ້ນວ່າ: ກັນ "ຊູ້ອົງຫມາຫລາຍ" (ຊູ້ອະກະ), ກັນ "ມະທີ່ຕຽກອໜວນ" (ກັນມະທີ), ກັນ "ມະລາດສາຍພື້ນ" (ກັນມະຫາລາດ), ກັນ "ນະຄອນໄຫເຕີວ", ກັນ "ນະຄອນຕາຍັ້ງ" (ກັນນະຄອນ).

ແຕ່ລະກັນ ໄດ້ສະຫຼອນໃຫ້ເຫັນຊີວິດວັດທະນະທໍາ, ອັດສະນະຄະຕີ ແລະ ຄວາມມຸ່ງຫວັງຂອງ ຊາວເຜົ້ານີ້ໄດ້ຢ່າງເລີກເຊິ່ງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຜູ້ແຕ່ງຊີ້ງເປັນຊາວເຜົ້ານີ້ ເປັນຜູ້ມີຄວາມສາມາດໃນການປະດັບ ສາມາດນໍາເອົາວັດທະນະທໍາທ້ອງກົນ ຂອດແອກເຕົ້າໃນລຳພະເວດ ກາຍເປັນລຳພະເວດແບບນີ້ເມືອງສີງ ມີເປັນຄວາມສະຫລາດ ໃນຫາງຜູ້ເປັນຍາຂອງນັກປາດເຜົ້ານີ້ ບຸການ ຂຶ່ງມາຮອດປະຈຸບັນນີ້ ຊາວເຜົ້ານີ້ຮຸນໃຫມ່ ກ່າຍກີ່ຈະເຕົ້າໃຈຢ່າງເລີກເຊິ່ງໄດ້.

ດ້ວຍເຫດນີ້ ຂ້າພະເຈົ້າຈຶ່ງຢ່າກນໍາເອົາກອນຮ່າຍ ກັນ "ມະລາດສາຍພື້ນ" ແລະ ກັນ "ນະຄອນໄຫເຕີວ" ໄດຍຫຍໍ້ ມາໃຫ້ທ່ານໄດ້ເຝີຈາລະນາເບິ່ງຄວາມເລີກແລບຂອງພາສາ ແລະ ການສອງແສງໂວຈິງຂອງສັງຄົມເຜົ້ານີ້ເມືອງໄດ້.

"ມະລາດສາຍພື້ນ"

☐ ສາຍຫນິ່ງ	ຂໍ້ວ່າວອນໃຈຜັ້ນບ່າວ
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ຮ້າງໜ້າຍກາວກອງເມີນ
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ຄົນຫາຍເຫຼົງໃຊ້ໜີ້ພ້າວ
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ສິງເສບຫ້າວທອງເມືອງ
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ລາບພະເຮືອງໃຫລສູ່
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ສະຜູ່ຍູ່ນອນຕາຍ
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ຢົງຊາຍຫລາຍ ຫາຍສະຫຼວບ (ໄສກເສົ້າ)
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ຄົນເຂົ້າຂາບສາຫຼາການ
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ນະຫຼຸດຫວານແອ່ນເພື່ອນ
☐ ສາຍຫນິ່ງ	ສ້າວນ້ອຍໄຫ້ອອນແອ່ນ ຫີ້ຝັ່ມເຫົາຜົວ

ອ່ານຫນ້າ 19

ເຈົ້າຂອງ

ໄຄງການປົກປັກສາຫມັງສີໃນຂານຂາວ
(ການຮ່ວມມື ຂາວ-ເຢຍອະນຸມ)

ສໍາປັກງານ

ກະຊວງກະແນວລວງຈາວ ແລະ ວັດທະນະທໍາ

ຫໍ່ຂະໜຸດແຕ່ງຊາດ

ຕຸ ປມ. 8244 ໄກສອນສັບ 21 3029

ຄະນະຈັດທໍາ

ທີ່ປົກສາ	: ດາວກ ກັນລະຍາ
ຫົວໜ້າປັນນາທິການ	: ບຸນຍົກ ແສນສຸນຫອນ
ຜູ້ຊ່ວຍປັນນາທິການ	: ກົງເຕືອນ ພົດຕະວົງ
ຈັດໜ້າຄອມເມີວຕີ	: ຈັບຜະນຸດ ທີ່ລະກົມ
ກ່າຍພາບ	: ຄໍາສິງ ຮົງຮະຫວາງ
	: ຄໍາປົກ ຮົງສັກດາ
	: ຄໍາສິງ ຮົງຮະຫວາງ
	: ຄໍາມຸກ ສີວິຫາໄ